

Творча співпраця представників нідерландської громади у справі прийому українських біженців

Адріан Паїс, Дорін Паїс, Монік ден Оттер, Франс Схоот, Інна Боровик

Місцевий муніципалітет, релігійна організація та світська громадська організація об'єднали свої сили та можливості для надання допомоги українським біженцям у Нідерландах.

Коли в лютому 2022 року в Україні почалася війна, уряд Нідерландів доручив своїм 25 регіональним службам, що відповідають за безпеку,¹ організувати 50 000 місць у тимчасовому притулку для розміщення українських біженців. У зв'язку з подальшим великим напливом біженців, у березні 2022 року цю кількість місць було збільшено до 75 000. Станом на липень 2023 року в Нідерландах перебувало приблизно 95 000² українських біженців. Зокрема близько 77 000 осіб розміщено в притулках, що перебувають у віданні муніципалітетів кожного регіону.

Муніципалітети взяли на себе величезне завдання. Нідерланди вже переживали житлову кризу, коли не вистачало майже 400 000 будинків. Крім надання житла, муніципалітетам було запропоновано сприяти інтеграції біженців, надаючи їм такі послуги, як реєстрація, медичне обслуговування, фінансова підтримка, пошук роботи та здобуття освіти. Для здійснення ефективних заходів реагування на надзвичайну ситуацію

потрібні були узгоджені та скоординовані зусилля багатьох зацікавлених сторін: уряду, приватного бізнесу, громадянського суспільства, благодійних організацій та пересічних волонтерів.

Муніципалітету міста Вюгт, у якому проживає близько 25 000 осіб, спочатку було доручено розмістити приблизно 100 біженців; згодом, до кінця 2023 року, ця цифра була збільшена до 340 біженців. Під час пошуків відповідного житла муніципалітет звернувся до католицького центру духовного оновлення «Еммаус», основною місією якого є надання житла християнським групам, церквам і громадам у своїх 100-річних будівлях. За підтримки світської громадської організації Welzijn Vught («Добробут Вюгта») за лічені дні було створено тристороннє партнерство для організації та реалізації програми для біженців в центрі «Еммаус».³

На сьогодні в центрі «Еммаус» розміщено й отримують допомогу понад 130 переміщених українців, здебільшого жінки та

діти. Успіх цієї ініціативи та рішення про продовження прийому біженців найближчими роками характеризуються «п'ятьма факторами»: співпраця, творчий підхід, турбота, спільнота та відданість.

Співпраця

Необхідність співпраці виникла внаслідок усвідомлення того, що поставлене завдання занадто велике для однієї організації. Раптовий наплив біженців зажадав швидких і рішучих дій з використанням наявних людей і ресурсів; не було ні можливості для попереднього налагодження стосунків, ні ясності щодо можливого розподілу ролей або організаційної структури. Фактично, перша офіційна зустріч за участю всіх трьох організацій відбулася тільки після того, як до організації «Еммаус» прибула перша група з 20 біженців.

Важливою умовою плідної співпраці виявилось спільне розуміння сторонами особливостей кожної з організацій і можливостей одна одної. Спочатку відбувся діалог про місію та мету. Питання «Навіщо я тут?» привело до бесід, які сприяли взаєморозумінню та довірі, а також формуванню спільної мети. Натхненням для центру «Еммаус» є католицьке соціальне вчення, що виступає за піклування та захист біженців, ґрунтуючись на фундаментальній вірі в гідність кожної людської особистості як творіння Бога та у сприяння загальному благу.⁴ При цьому муніципалітет міста Вюгт не тільки зобов'язаний, а й щиро бажає організувати якісний притулок і догляд за біженцями. Не в останню чергу понад 50 волонтерів, яких надала організація «Добробут Вюгта», виявилися рухомими бажанням присвятити свої здібності та час цій гідній справі.

З урахуванням можливостей, сильних сторін і наявних ресурсів було створено відповідну організаційну структуру. Муніципалітет міста Вюгт нестиме загальну відповідальність за реалізацію цієї ініціативи, надаючи фінансову та соціальну підтримку, а також організовуючи професійне навчання, доступ до послуг охорони здоров'я та здобуття освіти. У центрі «Еммаус» надається житло, харчування,

душпастирська опіка чи духовна допомога та формується відчуття причетності до колективу. Організація «Добробут Вюгта» залучатиме й координуватиме волонтерів для забезпечення повсякденного догляду та підтримки біженців, включно з транспортом, допомогою в реєстрації та участю в соціально-культурних заходах.

Творчість

Нестандартне мислення — відмінна риса цієї ініціативи. До прибуття біженців центр «Еммаус» був повністю заброньований для звичайних груп протягом більшої частини року, але за підтримки цих груп одне з трьох корпусів центру духовного оновлення був наданий у розпорядження біженцям. Це дало змогу забезпечити повноцінне окреме житло для біженців, а також зберегти приватність для груп, які проживають в інших корпусах.

Спочатку центр «Еммаус» узяв на себе зобов'язання з надання тимчасового притулку на шестимісячний термін, після чого біженців мали перевести в інші місця розташування для тривалішого проживання. Однак тривала війна в Україні та труднощі, з якими зіткнувся муніципалітет під час пошуку житла на тривалий термін, призвели до того, що центру «Еммаус» довелося двічі продовжити термін перебування біженців.

Турбота про добробут біженців і необхідність забезпечити можливість для центру «Еммаус» надавати свої приміщення для інших груп населення призвели до «нестандартної» ідеї будівництва окремого напівстаціонарного приміщення спеціально для біженців. Для цього потрібна була прискорена процедура узгодження, що займає не роки, а три-чотири місяці.

Новий комплекс складатиметься з чотирьох будівель, збудованих навколо внутрішнього двору, що дасть змогу створити як відчуття причетності до колективу, так і відчуття особистого простору. Будівництво нового комплексу стало можливим завдяки фінансовим вкладенням центру «Еммаус», підкріплених договором оренди з муніципалітетом міста Вюгт. Ця ініціатива демонструє, що творчий та інноваційний

підхід може допомогти подолати труднощі, що виникають під час вжиття заходів у відповідь на надзвичайну ситуацію.

Турбота

Турбота про біженців не обмежується лише наданням матеріальної підтримки у вигляді даху над головою та їжі. Для неї потрібен цілісний підхід, що враховує фізичний, емоційний та духовний добробут біженців.

У центрі «Еммаус» надають душпастирську допомогу й духовну підтримку, що було позитивно сприйнято біженцями. Муніципалітет організовує доступ до медичного обслуговування та спеціалізованої соціальної допомоги, якщо вона необхідна. Крім того, майже всі дорослі біженці працевлаштовані на місцевих підприємствах і їм допомагають професійні наставники. Водночас волонтери організації «Добробут Вюгта» відіграють найважливішу роль у забезпеченні повсякденного піклування про біженців і наданні їм допомоги, організовуючи такі заходи, як мовні курси, кулінарні майстер-класи та екскурсії місцевими визначними пам'ятками. Ці заходи не лише допомагають біженцям інтегруватися в місцеву громаду, а й дають їм змогу відчувати нормальний стан справ і мету свого повсякденного життя. Волонтери також надають практичну допомогу, наприклад, супроводжують біженців на зустрічі, допомагають з оформленням документів і забезпечують проїзд у транспорті.

Спільнота

Важливим аспектом ініціативи є формування відчуття причетності до колективу між біженцями та місцевим населенням. Біженці є вихідцями з різних регіонів України та мають різне соціальне походження, що може ускладнювати їхнє спілкування та інтеграцію в місцеву громаду. Спільнота посідає центральне місце в діяльності центру «Еммаус», і це дає біженцям відчуття групової приналежності, особливо тим, хто брав участь у деяких заходах, що проводяться центром «Еммаус».

Було вжито заходів щодо налагодження зв'язків біженців із місцевим населенням. Центр «Еммаус» організував захід «День

відкритих дверей», у якому біженці взяли активну участь. Це допомогло усунути бар'єри та знайти спільну мову. Ініціатива також отримала підтримку з боку місцевих підприємств і приватних осіб, які пожертвували гроші, сили й час.

Відданість

Успіх ініціативи був обумовлений відповідальним ставленням усіх зацікавлених сторін. Муніципалітет міста Вюгт, центру «Еммаус» та організації «Добробут Вюгта» проявили тверду прихильність справі, вийшовши за рамки стандартних вимог. Волонтери щедро віддавали свій час і сили, часто в неробочий час; центр «Еммаус» вніс суттєві зміни у свій звичний режим роботи, щоб прийняти біженців; а муніципалітет міста Вюгт надав необхідну фінансову та адміністративну допомогу.

Висновки з власного досвіду

З цієї ініціативи можна зробити низку висновків, що мають більш значущі потенційні наслідки.

- Релігійні організації, державні та світські громадські організації можуть і повинні активніше співпрацювати у справі надання допомоги біженцям, використовуючи свої сильні сторони та можливості, що доповнюють одна одну.
- Для емоційного добробуту біженців велике значення має формування відчуття причетності до колективу та інтеграція в суспільство. Важко переоцінити важливість залучення волонтерів до формування спільноти.
- З огляду на брак відповідного житла, існує гостра потреба в наявності механізмів будівництва та структурних моделей для підтримки будівництва напівстаціонарних будівель для біженців. До цієї ініціативи можуть долучитися підприємства з державним і приватним капіталом для фінансування будівництва, створення стандартних моделей напівстаціонарного житла та прискорення процесу видачі дозволів

на будівництво. Ці ініціативи можуть бути реалізовані спільними зусиллями національних і місцевих органів влади, приватних підприємств і благодійних організацій, що працюють у сфері допомоги біженцям.

Успіх ініціативи з прийому біженців у Вюгте пояснюється визнанням сильних сторін і ресурсів кожної організації, готовністю проявляти гнучкість і творчий підхід до пошуку рішень, єдиним підходом до піклування про біженців, формуванням відчуття причетності до колективу та непохитною відданістю справі всіх учасників. Ця ініціатива є прикладом того, як різні організації можуть об'єднати свої зусилля для реагування на кризові ситуації, і як суспільство може проявити співпереживання та гостинність для тих, хто цього потребує.

Адріан Паїс

apais@emmausbezinningscentrum.nl

Менеджер, центр «Еммаус»

Дорін Паїс

drais@emmausbezinningscentrum.nl

Менеджер, центр «Еммаус»

Монік ден Оттер m.den.otter@vught.nl
Керівник проєкту — Житло для біженців,
муніципалітет міста Вюгт

Франс Схоот frans@schoot.com
Волонтер, організація «Добробут Вюгта»

Інна Боровик nusyamarchenko@gmail.com
Біженка, яка проживає в центрі «Еммаус»,
адміністратор центру «Еммаус», муніципалітет
міста Вюгт

1. У Нідерландах регіональна служба, що відповідає за безпеку, (*veiligheidsregio*) є державним органом, відповідальним за забезпечення безпеки та ліквідацію наслідків криз і катастроф у своєму регіоні. Кожна служба із забезпечення безпеки перебуває в підпорядкуванні у мерів муніципалітетів, розташованих на даній території, і очолюється мером найбільшого муніципалітету.
2. Rijksoverheid (2023) *Cijfers opvang vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland (Центральний уряд (2023) Показники прийому біженців з України в Нідерландах)* bit.ly/cijfers-opvang-oekraïne-nederland
3. У «тристоронньому партнерстві» брали участь три типи партнерів: уряд (муніципалітет Вюгта), релігійна організація (Еммаус) та некомерційна організація/тромадська організація (Welzijn Vught — Добробут Вюгта).
4. Catholic Social Teaching on Refugees & Asylum Seekers (Католицька соціальна доктрина про біженців та осіб, які шукають притулку) social-spirituality.net/catholic-social-teaching-on-refugees